

Мозговий Р.,

студент

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Хом'як І.В.,

к.б.н., доц. доцент кафедри екології та географії

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

ПОШИРЕННЯ ДАЛЕКОСХІДНОЇ ГРЕЧКИ САХАЛІНСЬКОЇ *FALLOPIA SACHALINENSIS* (F.SCHMIDT) NAKAI. В МІСТІ РАДОМИШЛЬ

Активізація міграцій населення та прагнення використовувати із утилітарною метою все нові і нові види спричинили ряд загрозливих для довкілля явищ. Насамперед, мова іде про види, які вийшли із під контролю людини та активно самостійно поширюються за межами свого ареалу. Завдяки їхній властивості проникати в природні аборигенні екосистеми їх називають інвазійними. Існують твердження багатьох аграріїв та лісівників, які практикують інтродукцію, що це проникнення не завдає шкоди довкіллю, а лише підвищує його видову різноманітність. Однак, в кожній природній екосистемі є своя упаковка еконіш. Потрапляння в неї нових видів порушує природний баланс. У такому випадку можуть виникати перебудови, які ведуть до витіснення автохтонної біоти і як результат, до зниження біорізноманіття. Практика показує, що більшість інвазійних видів є не просто конкурентоздатними, а й досить агресивними щодо сусідніх видів [2]. Новоутворені екосистеми крім низької різноманітності, дуже рідко включають в себе раритетні компоненти біоти.

Цю проблему досліджували такі вчені: К. Голобородько, О. Маренков, В. Горбан, Ю. Воронков, Т. Двірна тощо. Дослідження К. Голобородько та О. Маренкова виявили, що інвазійні види рослин здатні викликати значні зміни в ґрунтовому середовищі, що проявляється у зниженні рівня рН в ґрунтовому розчині, зміні співвідношення C/N, підвищенні вмісту N. Поряд з цим, характеристики ґрунту, зокрема умови сучасного та минулого землекористування, є визначальними факторами укорінення нових видів рослин. Зміни екологічних умов внаслідок інвазії призводять до зниження біорізноманіття та продуктивності біомаси місцевих видів, а також до зниження їх стійкості. Проте інвазійні види часто не призводять до погіршення стану навколишнього середовища на перших етапах їх розселення. Це можна визначити шляхом застосування більш чутливих механізмів для діагностики інвазії порівняно зі змінами навколишнього середовища, зокрема використанням молекулярних маркерів [4]. Інвазійні види потрапляють в екосистеми в результаті діяльності людини: це може відбуватися як випадково, наприклад, з баластовими водами суден (завдяки яким гребенів влаштувався в Чорному морі) або дерев'яними ящиками для вантажів (так поширилися азіатський вусач і (ясенова смарагдова вузькотіла златка), так і навмисно, як, наприклад, це було з мозамбікською тиліпцією *Oreochromis mossambicus* W. К. Н. Pete, популярним в аквакультурі видом риб, або борщівником Сосновського *Heracleum sosnowskyi* Manden.. Найчастіше у новому місці інвазивні види повністю чи майже повністю витісняють природних конкурентів [1].

На території м. Радомишль ми помітили інвазійний вид рослин *Fallopia sachalinensis* (F.Schmidt) Nakai (рейнутрія сахалінська) – багаторічна рослина (родина *Polygonaceae*). Рослини інтенсивно ростуть і створюють щільні колонії, які виключають іншу рослинність. Утворені колонії надзвичайно важко знищити. Населяє порушені вологі ділянки, узбіччя доріг, прибережні та водно-болотні угіддя. Рослини зазвичай ростуть на відкритих сонячних ділянках на вологих ґрунтах у прохолодному помірному кліматі [3]. В межах природного ареалу вона є піонерним видом, на сформованих вулканічною діяльністю ектопах. Тому, якщо десь відкриваються незайняті екологічні ніші вона разом із іншими піонерними видами намагається їх зайняти. В межах населених пунктів таких ділянок, порушених рекреацією чи будівельними роботами, надзвичайно багато.